

Ontregel je digitale schaduw

www.data-detox.nl

Omschrijving workshop

Wat zijn digitale schaduwen? Op welke manier creëren datasporen onze profielen en zorgen ze ervoor dat we gevolgd kunnen worden? Hoe kunnen we dat minimaliseren of aanpassen? Het is niet mogelijk je digitale schaduwen volledig uit te wissen, maar er zijn strategieën, tools en tactieken die je kunt gebruiken om met de schaduwen te spelen of te rommelen of ze te minimaliseren. In deze les kijken we naar een aantal van die technieken en bespreken we welke de moeite van het proberen waard zijn en welke niet.

Doelen

Kennis

De dataomgeving verandert in een razend tempo. Persoonlijke gegevens zijn nu in handen van derden. Wat nu nog veilig is, is dat morgen misschien niet meer. Gegevens die onschuldig lijken, kunnen in de toekomst worden gebruikt om andere redenen. We kunnen er alleen maar naar raden. Het antwoord hierop is niet de technologie. Het is belangrijk dat we verder kijken dan tools en protocollen, dat we kijken naar verzetsstrategieën, zowel digitale als fysieke.

- Inzicht verkrijgen in de verschillende strategieën om te spelen met je data.
- Begrijpen wat de voordelen en beperkingen van iedere strategie zijn.

Vaardigheden

Welke stappen kun je nemen, welke tools en acties kun je concreet gebruiken om controle te krijgen over je dataschaduwen, zodat je ze minder waardevol maakt voor derden.

- Een aantal van de besproken strategieën kunnen toepassen.

Redenen

Het is goed om je beter bewust te zijn van de bronnen die je gebruikt en je kritisch af te vragen of je die, met het oog op de datasporen en dataschaduwen die je achterlaat, wilt blijven gebruiken.

Overzicht

Benodigde materialen en apparatuur

- Flip-over
- Pennen

Referenties

- Hoofdstuk 1 van de zenhandleiding: https://gendersec.tacticaltech.org/wiki/index.php/Complete_manual#.E2.80.98Digital_Traces.E2.80.99_and_.E2.80.98Digital_Shadows.E2.80.99
- Volg mijn schaduw: <https://myshadow.org/tracemyshadow>

Overzicht: De Strategieën van het Verzet

Een overzicht van de vier verzetsstrategieën vind je hieronder:

Minderen

Less is more! Hoe minder hoe beter. Gegevens die niet zijn gecreëerd, kunnen niet worden verzameld, geanalyseerd, opgeslagen of verkocht. Deze strategie leunt op de veronderstelling: hoe minder data we produceren, hoe beter het is.

Voorbeelden

1. Het genereren van data beperken door zo min mogelijk informatie te geven. Je hoeft die velden in registratieformulieren niet per se allemaal in te vullen.
2. De bezem door je online identiteit halen, de apps die je niet meer gebruikt van je telefoon halen, verouderde afbeeldingen, e-mails en berichten verwijderen.

3. Ongewenste toegang blokkeren en Privacy Badger en NoScript installeren om cookies en scripts van derden te blokkeren, zodat ze geen toegang hebben tot je browser en geen gegevens kunnen verzamelen.

Een rookgordijn optrekken

Verstop je in de menigte! Breng bedrijven in verwarring met herrie. Met de strategie van het rookgordijn worden grote hoeveelheden nep-informatie gecreëerd, zodat bedrijven, overheden en andere mensen niet begrijpen welke gegevens echt zijn en welke nep.

Voorbeelden

1. Meerdere nepprofielen aanmaken op sociale media met gelijksoortige namen of afbeeldingen.
2. Je individuele identiteit op Facebook maskeren door het creëren van een groepsaccount en groepsidentiteit.
3. Een hoop herrie maken door op willekeurige advertenties te klikken. Je kunt hiervoor ook Adnausium installeren, een tool die op de achtergrond die herrie voor je maakt terwijl jij je bezighoudt met andere dingen.
4. Google misleiden door TrackMeNot te installeren, een tool die willekeurige zoekopdrachten genereert en daarmee je echte zoekopdrachten en vragen maskeert.
5. Een VPN gebruiken om je IP-adres te veranderen.
6. De naam in je telefoon wijzigen.
7. Je gewoontes doorbreken...

Opdelen in compartimenten

Verdeel en heers!

Offline zijn we verschillende personages in verschillende sociale situaties: op het werk of op school zijn we een andere versie van onszelf dan thuis, in de kroeg of in de sportschool. We wisselen heel vanzelfsprekend tussen deze verschillende identiteiten. De opdelingsstrategie gaat ook over het wisselen tussen meerdere personages, maar dan online. Dat kun je doen door je verschillende sociale netwerken, interesses, gedragingen, informatie en identiteiten te scheiden en in verschillende compartimenten onder te brengen.

Voorbeelden

1. Je naam online opzoeken en een lijst maken van alle verschillende accounts die je hebt. Dit is de eerste stap om je online leven op te delen in verschillende habitats.
2. Verschillende accounts met verschillende namen aanmaken op sociale media.
3. Je dataspoeren in verschillende bakken plaatsen: gebruik bepaalde browsers voor bepaalde online activiteiten; gebruik verschillende berichten-apps voor verschillende sociale kringen.
4. Waardevolle of persoonlijke gegevens isoleren door ze op een ander apparaat op te slaan.
5. Je werkleven en privéleven gescheiden houden; gebruik voor elk leven een ander e-mailaccount.

Verdedigingswerken opwerpen

Mijn apparaten, mijn regels! Werp barricades op, beperk toegang en zichtbaarheid. Met deze strategie blijven je gegevens veilig buiten bereik van nieuwsgierige blikken.

Voorbeelden

1. Een barricade opwerpen: installeer een antivirusprogramma en installeer geregeld de updates.
2. Je gegevens achter slot en grendel bewaren: versleutel je smartphone, computer en tablet.

3. Alle signalen verbreken: zet wifi en bluetooth uit als je ze niet gebruikt en stop je telefoon in een Faraday-tas als je niet gevolgd wilt worden.
4. Simpel maar doeltreffend: bedek je webcam als je hem niet gebruikt.
5. Zorg ervoor dat je websites via een veilige verbinding bezoekt (als de website deze veilige verbinding ondersteunt!); hiervoor installeer je de add-on HTTPS Everywhere in je browser.

Stappen

Voorbereiding

- Bereid je voor op de presentatie van de vier categorieën van verzet. Zorg dat je een uitgebreide lijst met voorbeelden hebt voor ieder categorie.
- Maak een keuze voor het gebied waarop de groep zich gaat richten (bijv. browsertracking, locatie-tracking, mobiele telefoons in het algemeen, enz.).

Stap 1: Inleiding tot de workshop en de relevantie met betrekking tot de Glass Room (5 min.)

1. Vertel kort iets over jezelf en de les, doe een voorstelrondje en laat de deelnemers antwoord geven op de volgende vragen:
 - Welke browser gebruik je het vaakst?
 - Waarom heb je interesse in deze workshop?
2. Houd de verwachtingen van de deelnemers in gedachten als je een kort overzicht geeft van wat je gaat behandelen (en wat niet), noem de doelstellingen en vertel hoeveel tijd jullie daarvoor hebben.
3. Stel de spelregels vast. Voorbeelden: wees respectvol (er is telkens één persoon aan het woord, zorg dat iedereen meedoet, speel niet met je telefoon of laptop als er iemand praat), privacy is belangrijk (neem geen foto's zonder het te vragen), domme vragen bestaan niet.

Stap 2: Vier soorten verzet (15 min.)

- Vraag de deelnemers op welke manieren ze hun online privacy hebben geprobeerd te verbeteren. Schrijf er een aantal van op de flip-over.
- Gebruik de voorbeelden op de flip-over om te laten zien wat in grote lijnen de vier verzetsstrategieën zijn:
 1. Minderen (minder internetten)
 2. Een rookgordijn optrekken (verwarring zaaien, herrie maken)
 3. Opdelen in compartimenten (dingen van elkaar scheiden)
 4. Verdedigingswerken opwerpen (de speurders tegenhouden)

Stap 3: Brainstorm over de strategieën (10 min.)

Voordat je de deelnemers in groepjes laat werken, leg je uit hoe de oefening werkt en waarom die belangrijk is. Geef voorbeelden van mogelijke acties. Privacy is niet gekoppeld aan één enkele tool of één enkel gegevenspunt in ons leven. Mensen zijn bezige bijen: we werken, communiceren, gaan uit met vrienden, organiseren protesten, enz. Al die activiteiten kunnen niet worden teruggebracht naar slechts één tool. De volgende oefening is bestemd om te kijken hoe de deelnemers de verzetsstrategieën toepassen op een van hun activiteiten.

Deze oefening wordt in kleine groepjes uitgevoerd. De deelnemers kijken naar de activiteit en proberen te bedenken met welke strategieën ze hun dataspooren kunnen minimaliseren.

Voorbeelden van activiteiten:

1. Je zoekt een nieuwe baan. Hoe houd je dat verborgen voor je baas?
 2. Je bedondert je partner. Hoe kom je daarmee weg?
 3. Hoe houd je een feestje geheim voor een vriend?
 4. Een protest organiseren.
- Laat de deelnemers in kleine groepjes werken.

- Ieder groepje moet de oefening toespitsen op één activiteit. Ze mogen zelf een activiteit bedenken of er eentje kiezen uit de voorbeelden hierboven.
- Ieder groepje gaat brainstormen over de manieren waarop ze hun gegevens voor deze activiteit kunnen verminderen, versluieren, opdelen en/of verdedigen. Hiervoor moeten ze weten welk proces er met de activiteit gepaard gaat en welke informatie ze willen/moeten verbergen.

Stap 4: Feedback: presentaties (10 min.)

- Ieder groepje doet verslag aan de rest van de groep met behulp van een 2 à 3 minuten durende presentatie.

Stap 5: Discussie (10 min.)

- Houd een korte discussie over de voordelen en beperkingen van iedere strategie, geef zo nodig voorzetjes.

Stap 6: Afronding (5 min.)

- Waarschijnlijk zijn we al langer dan een uur bezig, dus misschien kun je de deelnemers beter naar de Bar of andere medewerkers verwijzen als ze nog vragen hebben.
- Je kunt ze ook de Data Detox Kit meegeven als ze hun digitale sporen willen uitwissen.

FERS

